

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Tentationes frequenter eò graviores, quò tentati homines sunt
sanctiores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPVT II.

Tentationes frequenter eò gradiores, quò tentati homines sunt sanctiores.

Metallum formosissimum est aurum, formosum in crumenâ, formosum in dextrâ, formosum in abaco & mensâ; suam & in cæno retinet formam, in tæteque sordes amœnùm splendet. In aquâ nil sui perdit, in igne plus nitoris & auræ * acquirit. Metallum sanè nobilissimum, quod ubi ubi sit, nobilitatis suæ semper est retinentissimum. At verò scœnum & lurum nec aquam nec ignem ferunt; in aquâ lutum soluitur, duræscit igne; in aquâ putrescit scœnum, in igne comburitur. Aurum ubique & semper pulchrum. Talis est homo bonæ mentis, inter tentationes velut aurum, inter ignes durat illustri patientiâ & fortitudine. Hinc plerumque quò sanctior est homo, eò gradior est tentatio. Quod jam uberior explicabimus.

§. I.

Prudens ac verus scitum est: Ubi sanctiores homines, ibi vehementiores tentationes. Quam arbor sit robusta, turbis monstrat procella; quos animos gerat miles, declarat pugna; quam peritus sit nauta, in tempestate cernitur; ignis probat aurum, tentatio Christianum. Tempestas, ait Basilus, probat nauclerum, athletam stadium, ducem confectus & prælum, calamitas hominem magnanimum, tentatio probum aut improbum.

Scilicet adversis probitas exercita rebus
Tristi materiam tempore laudis habet.
Si nihil infesti durus vidisset Vlyssis,
Penelope felix, sed sine laude foret.

Sed miretur quis chariores amicos, sanctiores viros à Deo plerumque acerbius tractari, exagitari gravius, alios longè humanius haberi. Quid causa? Crisostomum longè cautiore manu quam poculum aureum tractatur, quia illud admodum fragile alisu aut lapsu unico in testas jugulatum abit: ita Deus parit infirmioribus, naturam vitri æmulantur, tentatione facillimè vincuntur. Solidæ virtutis homines & in palæstrâ sæpius exercitati velut vasa aurea cadunt illaesa, alliduntur sine noxâ: his sanè non parçitur. Siracides tironem in Dei obsequiis perhumaniter erudiens: *Fili, ait, accedens ad servitutem Dei sta in justitiâ, & in timore, & prepara animam tuam ad tentationem.* Filium appellat, qui Deo servit: homines è filiis servos faciunt; contra Christus è servis filios constituit. STARE VOX bello usitatissima. In exercitu Romano stationes distinctæ à vigiliis, quoddam illa diurnæ & ante portas. Stabatur ab equitibus & peditibus, aliis super aliis & longè ab junctis, & ob defatigationem circa meridiem mutatis. Et omnino capitale fuerat locum deseruisse aut penitus fugisse ex statione. Tu ergo quisquis Deo serviturus venis, jam ad portas, jam ad signa in acie sta; quocumque loco dux tuus te collocarit, ibi sta; & quamvis hostis irruat, tu tamen sta; & licet spiculis in te pluât, tu tamen sta; ita enim Sacramento dixisti, apud tuum ducem te constantissimè staturum. Locum deseris, aut statione excedis? aut tu, aut certe nomen tuum in patibulum ibit ad infames illas aedes figendum. Sta igitur, sed in justitiâ & timore. Bene age, & tamen time. Diabolò totis viribus resiste: in eos enim insurgit sævior, quos sentit à Deo ardentius amari, in hos magno fertur impetu: nam ex hac victoriâ nobiliorem sperat triumphum; superbissimus coluber gloriosus hinc filios Deo rapere, quam mancipia; Avernalis hic gulo dapes appetit selectas. Inter filios Jacob non multum discordiæ vigeat, nec alter alterum excruciat, omnium tamen invidia in unum collineabat Josephum, hunc capitalibus odiis insectati:

A Venite, ajunt, occidamus. Nimirum invidos eorum oculos ussit tunica polymita quam ei pater fecerat. Diaboli quâ Angeli, fratres nostri sunt majores natu, quia verò nos Deo chariores cernunt, incredibili & protus inter necinâ in nos furunt invidia. Exegerat Christus, quod Marcus narrat, ab adolescente dæmonem, qui exclamans, & multum obsecrans eum, exiit ab eo, & factus est sicut mortuus, ita ut nulli dicerent, quia mortuus est. Cur illum non antea tam crudeliter habuit? quia illum ut suum possedit. Ita reverâ diabolus sede, quam occupavit, pulsus, atrocissimè sævit, & omnem movi lapidem, ut in hospitium assuetum pareret reditum. Ita Ægyptius tyrannus Pharaon Israël populum nunquam indementius accepit, quam cum ille abitur moliretur. Ita prædones non multum exultant ad prædam, si præter olus & rapas nihil inveniant; argentum quarunt & aurum. Ita piratæ naves vacuas non oppugnant sed onustas: ita omnino & diabolus, ubi plus collectus est thesauri, plus gratiæ divinæ, ibi vigilantior prædam inhiat, & conatu animosiore pugnat.

Est qui seipsum miratus dicat. Cum ego cuticulam meliusculè curarem, cenarémque lautius, caris precibus, jejniis longè rarioribus initis, cum liberius delinquerem, tot sanè tentationibus non urgebar, quibus jam obruor: preceationes jam frequentiores in eo, in ediam crebriorem tolero, plus stipis erogo, & nisi valde sollor, modestius & cautiùs me gero, tentationibus tamen plurimis exagitor, alia ex alia nascitur; videtur omnes catenas diabolus rupisse. Ne mireris hoc, ô bone, sed accedens ad servitutem Dei sta in timore & justitiâ, & prepara animam tuam ad tentationem. Acheronticus Pharaon eos maximè insectatur, qui Jugam adornant Deum secuturi. Furem maturum licitor etiam claudicans non diffuculter assequitur. At ubi vincit insignis carceres effregit & captivus omnis apparitorum & licitorum tribus eum persequitur. Hoc solenne cacodæmoni, cum observat aliquem suorum jam imminere cælo, omnes intendit vires, vim omnem exerit, ut hominem à cæptis avertat. Hoc enim perduellis angelus laborat, ut neminem eò sinat ascendere, unde ipse detrusus est.

§. II.

Cum Paulus Ecclesiam Christi vexaret auctoritate maxima fuit & potestatis, ab omnibus cultus, Pontificum literis commendatus: at ubi verterunt vires, & Paulus oppugnatam Ecclesiam defendere, Christum Dei filium extollere, religiones novas suaderet, orbis universus ei reclamavit, omnes illum persecuti, præcipue Judæi, innumera tentationes oborta. Verissimum: Omnes qui piè volunt vivere in Christo, persecutionem patientur: mali autem homines proficient in pejus. Rex David ad omne Dei obsequium animatissimus: *Invitavit, ait, & statui custodire judicia justitiæ tuæ.* Vix hæc dixerat, & continuo subjunxit: *Humiliatus sum usquequaque Domine.* Si ita sese res habet, quis adeò ardentem cupiat sanctimoniam & innocentiam complecti? Ergo supra mediocritatem probitatis, ajunt, non ascendamus; non simus nimium pii: in turbâ consistere sit fortè minus gloriosum, at erit etiam minus periculosum. Nos Ephesi natos credamus, ubi neminem oportuit excellere. Singularis morum sanctitas tentationibus nimis est obnoxia.

Impiæ prorsus & damnatissimæ voces sub orcum mittendæ. Vos potius quicunque cælum ambitis, jurate & statuite custodire judicia justitiæ divinæ. Sequitur tentatio? Humiliaris usquequaque? In lucro id pondendum. Cum psalte regio pro se quisque clamet: *Vivifica me secundum verbum tuum.*

De diabolo Hebræus vates Habacuc velut de tyranno submonens: *Et ipse, ait, de regibus triumphabit.* tyranni ridiculi ejus erunt: ipse super munitionem ridebit. *Et facies hominis quasi pisces maris, & quasi reptile non habens principem.*

Gen. c. 37.
vers. 20.
Diaboli
quia nos
Deo chari-
ores cer-
nunt inter-
necinâ in
nos furunt
invidia.
Marc. 9.
vers. 26.

Ecclesi. cap. 2.
vers. 1.
Diabolus
eos maxi-
mè inse-
ctatur qui
fugam
adornant
Deum se-
cuturi.

Paulus Ec-
clesiam
vexans au-
toritatis
fuit maxi-
mæ, defen-
dens ab
omnibus
persecutus.
2. Tim. c. 3.
v. 12. & 13.
psal. 118.
& vers. 106.
Ibid. v. 107.

Habac. c. 1.
v. 10. 14. 15.
& 16.

Diaboli gula est delicatissima:

Ideo in tentatione hominum non fatigatur.

Luce. cap. 22. v. 31.

Patadigma. Ioan. Major in speculo, Eccl. mibi pag. 250.

principem. Totum in hamo sublevavit, traxit illud in sagenam suam. & congregavit in rete suam. Super hoc latabitur & exultabit: propterea immolabit sagenam suam, & sacrificabit reti suo, quia in ipsis incrasata est pars eius. & cibus eius electus. Delicatissima diaboli gula est: cupedias eluritur, perquam eruditum habet palatum satanas, saltares sectatur cenas, viros sanctos adoritur, tentat, allicit, sedat, fatigat, dum denique in nassam suam pertrahat. Nec quinquaginta quidem annis vel unicam hominem tentate negligit, modo tandem vincat. Nec ratio illi pertinacissimus hic labor ad votum successit. Ideo Dominus Jesus in supremam cenam pridie mortis aperitissimam commonitione: Ecce, inquit, satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum. Expetivit vos (ait optimus pastor) & magnis rogationibus instigit ut ventilandis vos concuteret, turbaret, a me avelleret pusillanimitate, impatientia, infidelitate. Et ut sciat, vos expetivit, vos Apostolos, qui cepistis sancte vivere, qui propterea omnia deseruistis, qui mea carne ac sanguine jam pasti estis, vos jam designatos orbis Episcopos & concionatores expetivit. Et certe non omnino vacuam traxit sagenam hic piscator; inanem operam non sumpsit, nec cribro aquam hausit. Hinc enim proditio Judæ, negatio Petri, incredulitas Thomæ, ceterorum fuga: Judam devoravit, ceteros cribro succernere & evannare voluit. Atque hoc in Apostolos est ausus. Cibus ejus electus. Quod & Jobus, Tobias, David, Daniel, tot alii sunt experti. Diaboli gula cupidinarum talium amantissima.

Anachoretam memorant à cælesti ductum ad diversa sanè spectacula. Primum quod videndum ei obiectum Congregatio fuit Monachorum, ad quam innumeri cacodæmones vort agmina muscarum ad rufficanam cauponam convolarunt. Expavit ad hoc spectaculi homo solitarius. Mox inde in urbem pertractus unicum vidit diabolum cumque otiosum eluti fatigatum canem portæ civitatis incubantem. Admiratus istud Anachoreta. Et quid hoc rei est, inquit, viri illi religiosi à tot diabolis obsidentur, hanc urbem totam unicus non infestat, sed per otium tanquam sibi metuens prospicit. Cui Angelus: Hi civici homines, inquit, devoti satanæ ad ejus leges & imperium suos mores conformant. Hinc tentatoribus aut impulsoribus non egent; spontè currunt. Ad eos in officio continendos satis est vel unicus ex inferis custos, uti puerulus magnum gregem ovium ante se agit. At vesò illi alii jurati sunt hostes diaboli, cui pro viribus resistunt. Hinc eos Lucifer factò agmine incurfat, hos verò Numini devotos in suam nassam pertrahere nititur. Ut scias, cibus ejus est electus.

§. III.

Cum Angeli Hussæ regionis principes velut in curiam convenissent, & unà etiam orbis circuitor dæmon adfuerit. Senatûs præses Jobum impensius laudans: Nunquid considerasti, ait, servum meum Job, quod non sit ei similis in terrâ, homo simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo. Mox satan veluti sagax venaticus canis conspectâ ferâ concitatissimo cursu ruens hunc ipsum sibi expetivit tentandum. Et cibus ejus electus. Oves & vaccas, ignava pecora non venatur, sed cervos & feras generosiores: illos qui ut jumenta vivunt, ventris aut Veneris mancipia, tentationibus non sollicitat, sed quos pudicis & sanctis moribus ornatos sibi minus habet obsequentes. Quod dilucidè affirmans Gregorius:

Greg. l. 29. moral. c. 12. mibi p. 966.

Idem l. 24. moral. c. 10. mibi p. 857. Deus multos perver-

Hostis callidus, inquit, quos justitia luce emitescere conspiciat, eorum mentes illicitis desideriis inflammare contendit, ut plerumque plus se urgeri tentationibus sentiant, quam tunc, cum lucis interna radios non videbant. Et multos Deus illicitè atque perversa perpetrantes gratitudò prævenit, atque ad opera sancta convertit, & nonnullos rectis artibus deditos, flagello interveniente corripit ac si placentes quasi displiceant, affligit, Salo-

A mone atfessante, qui ait: sunt justi quibus multa eveniunt, si per se quasi opera egerint impiorum; & sunt impii qui ita se cui sunt, ac si justorum facta habeant. Quo nimirum omnipotens Deus inestimabili pietate dispensat, ut & justos flagella crucient, ne opera extollant, & injusti saltem sine perâ hanc vitam peragant, quia ad tormenta, quæ sine fine sunt, male agendo festinant. Hostis noster adhuc in hac vitâ nos postros quando magis nos sibi rebellare conspiciat, tantò amplius expugnare contendit. Eos enim pulsare negligit, quos quieto jure possidere se sentit. Contra nos verò ed vehementius incitatur, quò ex corde nostro, quasi ex jure propriae habitationis expellitur.

Anno Christiano 1566. Laoduni feminam à malo dæmone infestam homines parum sancti liberare conabantur ab hospite Avernali. At ille cunctis audientibus clamabat: Nihil mihi à vobis metuo; amici sumus & federati. Res est toti Picardiæ notior, quàm ut negari possit.

Annales Regum memòrant Hebræum populum in Masphar convenisse ad agendam pœnitentiam, ad Numen lacrymis, precibus, jejuniis placandum. Hoc ipso tempore Philistæus hostis irruit ad oppugnandos Hebræos. Res mira; tunc maximè terrebantur ab hostibus, cum illi sincerissimè divinam opem poscerent. Quod Gregorius expendens: Cum, inquit, altiori vitâ proficimus, maligni spiritus, qui semper bene agentibus invident, nobis infestiores sunt. Nec solum unus spiritus malus electorum singulis, sed innumeri deputantur. Nam si diabolorum legio potest hominem unicum occupare, poterit etiam tentare. His apollitè dixit Cyprianus: Eos cupit desicere, quos videt stare. Que Petrus Chrysologus in ligni faciendâ confirmans: Diabolus, inquit, inter fideles; inter sanctos, peccatum; inter pacificos, lites; inter simplices, dolos; inter innocentes nequitiam gratis serere consuevit, non ut acquirat zizama, sed ut triticum perdat, nec ut eos capiat, sed ut adimat innocentes. Hostis plus ducem, quàm militem perit, nec obsidet mortuos, sed impugnat viventes: sic diabolus non peccatores querit capere, quos possidet subjugatos, sed ut justos capiat sic laborat. Et cibus ejus electus.

Ita sanè quò sanctiores homines, eò plerumque molestiores tentationes. Sed homini pio hinc crescat animus dum cogitat: Ego jam quidem tentator sum, sed inde, putem, Deo etiam commendator. Non est vir fortis & strenuus qui laborem fugit: verum ibi crescit illi animus, ipsâ rerum difficultate, speratque è rebus etiam difficillimis salutarem exitum. Non enim nescit optimum quemque inopiâ aut invaletudine, aut aliis incommodis à Deo affici. Nec ignorat in castris etiam periculosa fortissimis imperari. Dux certè leatissimos mittit, qui nocturnis hostes aggrediuntur insidiis, aut iter explorent, aut præsidium loco dejiciant. Nemo eorum qui exeunt, dicit: Malè de me imperator meruit: sed, ut beati judicavit. Ita quicumque plus aliis jubentur pati, & acerbius tentantur, idem dicant: Digni visi sumus Deo, in quibus experiretur nostrum in se amorem. Quique igitur apud se statuat: quantò cacodæmon vehementius me oppugnârit, tantò illi animosius resistam. Hic vincit, qui resistit.

CAPVT III.

Tentationes amicis Christi neutiquam ignominiose.

Lignum in officinâ staturarii jam dolandum, quod in Apologis est, opificem seridò affari cepit hunc in modum: Mi Magister, quàm inhumaniter, quàm rigidè ac inclementer nos tuas arbores tractas, bipennis, alesiâ, securi ita nos cadis tanquam si tuæ non simus, delin ferramento cavatorio & cultrellis acutissimis ita nos contumacis & scalpis, ut ligni & arboris formam penitus perdamus, nobis ipsis jam planè dissimiles. Hinc staturarius: